

ԼՍՑ ԱՐՈՒԵՍՑԱԿԱՆ ՄԸ

Յ. ԱՃԷՄԵԱՆ

«Բազմավէպ»ի ընթերցողներուն յայտ-
նութիւն մը պիտի ըլլայ անշուշտ ար-
ուեստագէտն ու իր գործը որ առաջիկայ
էջերուն մէջ պիտի ներկայացնենք:

Նախ արուեստի մասին պիտի խօսինք
մանրամասնօրէն, ուսկից ապա ղոժուար
պիտի չըլլայ յայտարարել տաղանդաւոր
երիտասարդը:

Մեր տեսութիւնները զանգած ու ձեւա-
կերպած ենք նոյն ինքն արուեստագէտին
ներշնչուններովն ու բացատրութիւններովը,
դիտումն ունենալով բիրեղացնելու մեր
խսկ տեսութիւնը. և այդու աւելի մօտե-
նալու հարազատ ըմբռնումին իր մաքուր
տեսլականով զաղափարին:

* * *

Հիտեմբեր 19ին էր. մեծ և բարեպա-
տե՛ն առիթի մը — Ռիստիս նորափթիթ
երեք միաբանակիցներուն քահանայական
ձեռնադրութեան — զուգադիպեցաւ միւի-
թարեան յղացումով նկարուած պատկերի
մը նաւակատիճը՝ Վանքիս Ճեմարանին
մէջ. Անոր լուսանկարը արուեստագէտին
քանի մը հետաքրքրական գործերուն հետ
կ'արտասպանք թերթիս ներկայ թիւին
մէջ:

Այդ գործը Նախերգանքն է երանաշը-
նորի Հիմնադրիս և Միաբանութեան՝ Աւ-
տուծոյ և Ազգին նուիրման, Առաքելական
ու կրթական գործունէութեան, ինչ որ
արուեստագէտը ծրագրած է արդէն և յա-
ջորդաբար զաղափարներու պատկերաց-
ման խորակով մը պիտի կերպաւորէ թիւթի
թարեան Ռիստիսն այս արժանի, ^{ՍԵՐՈՒՄ} ^{ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՑԱԿԱՆ} ^{ՄԸ}
գովութիւնը:

Արդ մեր երանաշնորհ Միւթթար Ար-
բաճոր կեանքին ու գործունէութեան այս
նախերգանքը կը ներկայացնէ՝ Ռիստ ու
Շարական:

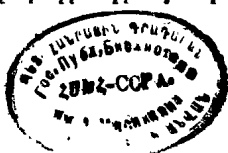
Այս հոգեբուի շարականներուն միջո-
ցով է որ մենք հիացումն ունինք անոր
եռանդուն սրտին և նուիրական պաշտա-
մունք մը իր առաւելագոյն արժանիք-
ներուն հետ նաեւ իր բանաստեղծական
արտադրութեանց նշխարներուն:

Այս զաղափարական նիւթին շարա-
դրութեան համար, արուեստագէտը յան-
դուզն ներդաշնակութեամբ հիւսած է Շա-
րականին բանաստեղծական երեւակայու-
թեանը և երաժշտական կշռոյթին հետ՝
Ռիստին բարոյական իմաստը:

Միւթթար Աբրահայր, ծնրադիր ու բազ-
կատարած, յափշտակուած Աստուածամօր
տեսիլքին վերլիդրութեամբ, կը վերապրէ
հրաշքին ներշնչած երանութիւնն ու սըր-
բութիւնը: Այսպէս ձօնած է նա իր շա-
րականները:

Նա վերացած է ու միայն նուիրում. —
հոգին կ'երգէ. կ'արձագանգեն հրեշտակ-
ները մինչեւ ամպերու վերեւ բազմած
Տիրամայրը՝ լոյսին և շարժման զլիաւոր
կեդրոնը:

Երգիչ ու նուագածու հրեշտակներուն
և ամպերուն ոլոր շարժումը կը պատկուի
ռիստին և աղօթքին մասնակցող աշա-
կերտներուն խումբովը՝ որուն զմայլանք
ու պաշտում ներշնչած է երանաշնորհ
Հիմնադրին տեսիլքին սրբենի յիշատակը:
Սրբազան տաճարի հանգրուանին մէջ
Սրբաւիճակ, այլեւ հեռու աշխարհիկ ա-
րեւելէ՝ լապտերին երրեակ հուր աչքերն

են — Հաւատք, Յոյս, Սէր — որ կը լուսաւորեն կրօնաւորական կեանքը՝ ազօթք ու աշխատանք:

Հաւատքի ու զաղափարի տղ անարեւ աշխարհը երկինքն ինք է որ իր լոյսով կը նշողէ. և այդ զոյգ լոյսերու հակադրութիւնն (contraste) ու խաղերը կըրկնապատկած են պատկերին յօրինուածական շարժումը բացառիկ փայլով:

Արուեստագէտը կեանքի գրուագներուն պատմական ներկայացման չէ կապուած, այլ բարոյական ու զաղափարային ազդեանքն է պատկերացուցած անոնց ազատ վերլուծութեամբ ու համադրական մասնակցութեամբ: Արդէն արուեստագէտին նկարագրի սկզբունքն է յայտարերել ու պարեցնել, բայց ոչ մեկնել ու հաստատել:

Եւ այսպէս Ուիստն ու Շարականը որ մեր գործունէութեան և յարատեւութեան իւղերն են լուսածին — Տիրամօր նուիրելով Միաբանութիւնս և իր պաշտպանութիւնը խնդրելով և օրհնելով, որպէս զի հաստատութիւնը ապրի ու գործէ ներս շրջուած նպատակին հարազատ — արուեստագէտը հիանալիօրէն ամփոփած է ասոնք Նախնոցանքի շրջանակէն ներս, և հաւասարապէս Միսթրալ Արբաժօր և իր Ուիստին գործունէութիւնը ներկայացնող արունակներով ծրագրած է այս նպատակին պատկերացումները, խոստանալով զանոնք եւս շարունակաբար իրագործել այնպէս՝ ինչպէս է Նախնոցանքը:

Հին էր յղացումը նմանօրինակ գործի մը և մեծափափաք տենչը նկարներու խումբակով մը յիշատակուած ու անմահացած տեսնելու շօշափելիօրէն մեր մեծ Հիմնադրին հոգին ու իր նուիրական ձգտումները: Դժուարին էր իրագործումը. նկարչական ձիրքերուն հաւասար կարեւոր դեր մ'ունէր խաղալու հոն բանաստեղծական թուիչ և երեւակայութիւնը. նիւթերու գաղափարական ձեւակերպումէն աւելի անհրաժեշտ էր ըմբռնել ու զգալ միսթրալնան հոգին:

Ու բարեպատեհ առիթը ներկայացաւ:

Արուեստագէտը ոչ միայն կարեւոր արժանիքով օժտուած էր, այլ նաեւ ցոյց տուած էր անհրաժեշտի ազդեանքն ալ իր արտագրութիւններով: Այս ամէնը, եւս առաւել անոր հանդէպ տածած համար, մունքը մեզ խրախուսեցին իրեն յանձնել այդ ծրագրին իրագործումը, ինչ որ առաջին գործադրութեամբ իսկ հաստատեց և հետագայ երկերուն նախագիծերով ալ նկատել տուաւ իր վրձինին հարստութիւնը՝ արուեստի բոլոր միւս յայտարեւրութեանց արտայայտած տպաւորութիւններուն մասնակցութեամբ:

Արուեստագէտն ու իր գեղարուեստը ընթերցողներուն ծանոթացնելն առաջ յարմար կը դատենք անդրադառնալ և շեշտել անոր Նոր դարոցը որ կը կայանայ գրականութեան և նկարչութեան զուգակողմէն մին մէջ. այսինքն գրականութեան շնորհուած միջոցներուն հետապնդած ու հասած զաղափարին զխաւոր պատկերը սեւեռելու (fixer) և ամբողջացնելու համար արուեստի արտագրութիւնը՝ նկարչութիւնը:

Հոս կը տեսնենք երախայրիքը իր արտագրութեանց՝ որոնց նմոյշները կըցանք արտատպել լուսանկարով:

Ան արուեստագէտի բարձր վկայականն ստանալէն յետոյ սկսաւ իր ազատ գործունէութիւնը որուն նաղբանիկ գործը՝ Միլանու մեր Ուսանողարանին մուտքի սրահին համար յօրինած նկարն է. նիւթերիկութիւնը բաժնուած, դէմ առ դէմ և փոխադարձաբար լրացուցիչ իրենց իմաստին այսպէս. «կեանքի խորհրդանշանը» և «խորհրդանշանը կեանքի»:

Հեղինակն արդէն այս նիւթին ամբողջութեան վերաբերեալ զրական ցերթութիւններու պատկերներ յղացած է, որոնք դժբախտաբար դեռ լոյս չեն տեսած:

Համեստութիւն մը որ ըստ իրեն աւելի ինքնահաւաստութիւն է, և որ արժանիքներուն կատարելագործումով կընայ ցնդիլ: Ուրեմն նկարչութեամբ իրագործած և սեւեռած այս նիւթին առաջին պատկերը կը ներկայացնէ «Միսթրալ» կեանքի խոր-

Յ. ԱՃԷՄՆԸՆ. — Նախնիքանք «Ուխտ ու Շարակամ» — Յոմարտի Միջինարհամ Գանթի — (ծառաւ 2X3,50)

Յ. ԱՃԻՄՅԱՆ. — Միտքը հեռանքի խորհուրդներում առջև — Միլան, Միլիթ. Ուսանողական — (ծառայ. 1,50X3,50)

հոսրցներուն առջեւ», որ իմաստասիրական քարով կը փորձէ լուսաւորել կեանքի նախաբանը և կը հարցաքննէ խորհուրդները. լուսաւորում մը սակայն որ էութեան ալ աւելի խոր ու թաքուն բնոյթը կը ցուցնէ՝ գոյութեան նիւթականութեան խաւերուն տակ ընկղմած, ինչպէս հարցաքննութիւնն ալ իր կարգին ալ աւելի կը հաստատէ միակ խորհուրդին զանազան գոյութեան բաժանումի իրականութիւնը. Մէրը-Յաւը-Մահը:

Մաքի երեւոյթը շրջապատող անձերը կը ներկայացնեն Սիրոյ կեանք-խորհուրդին յայտնուող տեսակները. Մէրը՝ մարդուն մէջ միշտ նպատակ է֊֊սակայն մարդուն զործոն ձեռքը սիրոյ ծաղկին վրայ անոր փուշով խաչուած՝ ընկճուած ու զոհուած է:

Մէրը՝ կնոջ մէջ միշտ հպատակ է. ան բողբոջ օձին տրամադրած է իր բազուկը որպէս զի առաջին օղակով մ'իսկ նա կանգնի, անոր հետ զրկէ երկրագոյնը և անոր վրան իշխէ յաղթական՝ Բնութեան իմաստութեամբ:

Մէրը՝ Ծերութեան մէջ միշտ խոհուն է, և իմաստութեան սեւեռած հայեացքը պահելու համար, զուրկը՝ ափին, արմուկը՝ ծուկին և ոտը՝ հողին է դրած:

Մէրը՝ Երիտասարդութեան մէջ միշտ յանդուգն է, և ոգեւորութեան ու հաճոյքի ողկոյզով պսակուած՝ կ'արհամարհէ ու չը ծիծաղի կեանքին:

Պատկերին կեցրոն՝ կեանքի խորհուրդներն արձանագրող դպիրը. իր ձախին՝ կը յաշորդէ մտքի լոյսին դիմող Գաւի կեանք-խորհուրդին պատկերացումը զանազան երեւոյթներով: Միին՝ կին, և ալ յուսակտուր, ընկճուած, յաղթուած ինկած է. մարդը զեռ յուսով տարուբեր՝ հանդերձը կը պատռէ տանջանքը գուրա թափելու համար, և ապստամբ՝ կը բողբոջ երկնքին:

Միւսը կրօնքի գլխութեան կ'ապաւինի՝ ցաւի խորհուրդին մէջ մխիթարութիւն փնտնելով:

Իսկ այս կեանքի խորհուրդները լրացնողն և համայնակուլ Մահը, մոայլ մըթ-

նոլորտին տակ, դանդաղամած լճի խորքին վրայ, նոճինբու ստուերին մէջ, արուեստագէտը՝ կմախքի ձեռքին ջահով լուսաւորել տուած է Սփինքը որուն հանդէպ արձանացած է Սգաւորը, իր մեռեալ լին դազաղը գետնին կը հարցաքննէ ու կը սպասէ յուսալից. բայց մունջ է Մահուն և խորհուրդը: Միթէ՝ մահը կեանք մը չունի՞ պատասխանելու... Այսպէս մըտքին լոյսը վերլուծելով՝ սահմանած է հոս արդէն խորհուրդներուն կեանքը. իսկ կեանքի խորհուրդները ընդ միշտ կը ձնան առեղծուած, Սիրոյ-Յաւի-Մահուն անյայտ ուժերու աւելին տակ:

Արուեստագէտը, նոյն նիւթը լրացնող երկրորդ պատկերով կը շարունակէ խորհուրդներուն կեանքը, կենսական շեղումովը՝ զոր՝ անոնք կու տան բնութենասանձ ու շահախնդիր կրթութեան՝ ապրելու և զործելու նպատակի մը համար, ինչ որ հոգիներու գոյութիւնն երջանիկ կ'ընէ՝ Գաղափարի տիրապետութեան տակ:

Մահողորդ ու գեղանի բնութեան մըթնոլորտին մէջ բազմած է նոյնքան խազաղ ու չքնաղ դշխոյ կեցրոն՝ ներդաշնակ յօրինուածքին (composition):

Կոանները սալին ծեծող զոյգ դարբինները կը բացայայտեն կենսունակութեան ուժն և աշխատանքը, որով մարդս կը զործէ փոխանակ մեկնարանելու:

Այլ ու ձախ կողմերէ հաւասարակը՝ որւած խուսրով պատկերացած են յաշորդաբար Լնտանիքը՝ որթատունկի շրջանակով, ուր մանուկը ժպտն է ծնողքին և պսակումը նպատակին. եւ կուսակոծութիւնը իր համբոյրով՝ զոր կը դրոշմէ հարսին ափին՝ կը հաստատէ ևս կը պաշտէ Լնտանիքի բարոյական գաղափարը:

Արուեստները՝ ճենդկուզակի շրջանակին մէջ՝ զգացման և վերապրումի ներշնչումն են, օրոնք առանց միտքը զըրգոելու և լարելու, հոգիի գաղափարական աշխարհին կը փոխանցեն կեանքը՝ անմիջական յարաբերութեամբ:

Այս պատկերին մէջ ոչինչ կայ մոայլ, ցաւագին ու ճնշիչ, երկնքէն ու Արա-

բատի որդանէն սկսեալ խորհուրդներու կեանքին օժանդակ ու իրենց աշխատանքը պսակող բնմ որսկի — կանանչ — ծաղիկ է հագած: Հունձքի դէգերուն հովանիին տակ գեղջկուհիին սէրը, գէպի ագարակ վերա- զարժը ցնծալից մշակին՝ յաղթանակի սալ- լով: Դաւարութեան ու ծիծաղկոտ ծաղիկ- ներուն մէջ՝ շուրջապար երջանիկ գեղջկու- հիներուն:

Վերջապէս ամէն ինչ երջանկութիւն, զուարթութիւն է, որ թափանցած է մինչև լոյսերու և գոյներու մէջ:

(Ահաւասիկ հոս պէտք է նկարը, երբ գրութիւնը չի զօրք արտայայտել):

Հեղինակը ինքն իսկ այս նկարով հա- ղորդակից եղած ու նոյնացած է գաղա- փարին հետ, գործել փոխանակ մեկնա- րանելու, և ապրած է՝ խորհուրդներու կեանքով, այն երջանկութիւնը զոր կը պատճառէ աշխատանքը՝ նպատակի մը ձգտումին մէջ:

Այն նկատելի կու տայ արդէն այս նկար- ներով իր արուեստի ուղղութեան մշակած զոյգ երեւոյթները և անոնց գիրքը փո- խաղարժ կատարելագործող անհրաժեշտ արտայայտութիւնները: Առաջին պատկե- րին մէջ՝ գրականութեան տուած մեկնա- րանութիւնը նկարչութեան գաղափարա- կանին և հոգեբանութեան պահանջած ար- տայայտութեան համար: Իսկ երկրորդով՝ նկարչութեան կատարած լուսաբանու- թիւնը գրականութեան գաղափարականին և անոր հոգեբանութեան իրական պատ- կերացումին պահանջած սպաւորութեան համար:

Նիւթը՝ կեանքն է գաղափարին, և փո- խաղարժարք գաղափարն ալ՝ նիւթին: Թէ՛ մին և թէ՛ միւսը համարժեց կերպեր են, ըստ էակի նկարագրին՝ իրագործելու համար Եսը, Ըլլայ՝ նիւթին, Ըլլայ՝ գա- ղափարին կեանքով որ մի է և նոյն:

Մեր գրագէտ—նկարիչը թէ՛ նիւթապաշտ է և թէ՛ գաղափարապաշտ՝ արուեստի զոյգ արտայայտութեամբ, բայց միշտ Արուեստ ապգէտ, որ կը մեկնէ կեանքին գոյու- թիւններուն բիր երեւոյթները ու կը մաս-

նակցի անոնց, ու կը յայտնէ ու կ'ապրի կեանքին մի և համայնական էութիւնը:

Նա իր դրութեամբ ոչ մէկ մասնակի դպրոցի կը պատկանի, իր դպրոցը կեանքն ինքնին է՝ արուեստի արտայայտութիւն- ներուն բեւեռացումը՝ (polarisation):

Իսկ իրեն գրագէտ—նկարիչ նա քա- նաստեղծ է, և իրեն բանաստեղծ՝ իմա- սասէր է (ժտուած ի բնէ ուժեղ երեւա- կայութեամբ՝ նա կը զգայ ու կ'արտա- յայտուի գրական ու նկարչական պատ- կերներով: Իսկ պատկերները՝ ամբողջու- թիւններ խտացնող կրճատումներ են:

Իր գծագրութիւններուն մէջ թափը կայ, բայց և աշպէս ճշգրիտ կ'արտայայտէ ամբողջական երեւոյթները պատկերնե- րուն, ուր գոյնի պակասը չի զգացուիր: Նա ստէպ կը կրկնէ իր ձկտումը. «Թէ՛ ես կարենայի նկարել աշպէս ինչպէս որ կը գծագրեմ յղացումներս...»:

Ըլլայ յղացումը ինչպէս և ձեւը՝ նա կը կոչէ, փորձելով զննել մտքի և զգա- ցողութեան մը անկեղծ արտայայտութիւ- նը: Իսկ իրեն ներկայացում ինչ ազա- տութեամբ որ կ'երեւակայէ պատկերա- ցումն ու կերպաւորումը, նոյն համարձա- կութիւնը չունի դեռ իր վրձինը, թէ՛ որով- հետեւ առանց օրինակի կ'աշխատի և թէ՛ արուեստը (technique) զանգոյ տարինե- րու փորձառութիւնը կը պակսի իր մօտ: Փրոֆ. Աճէմեան դեռ շատ երիտասարդ է թէ՛ կեանքով և թէ՛ արուեստով. այս է իր ամենամեծ պակասութիւնը՝ իրմէ անկախ, և իրմէ կախուած՝ իր ամենա- մեծ առաւելութիւնը որով կը քաջալեր- ուինք գուշակելու իր ապագայ յաղթա- նակը և փառքը մարդկութեան ու հայ հանճարին:

Իր զործն արդէն կը յայտնէ թէ՛ ան շատ մտահոգ չէ նորութիւններուն հան- դէպ: Ամէն տեսակէտ, Ըլլայ՝ գաղափա- րական, Ըլլայ՝ իրապաշտական և տպա- լորչական (impressioniste), և կամ նիւ- թապաշտութիւն, կերպականութիւն և ար- տայայտութիւն (expressionisme) և այլն, այս ամէն դրութիւնները և իւրաքանչիւ-

Յ. ԱճԷՄՆԵՆ. — Գաղափարը խորհուրդների համարիմ առջև — Միլան, Միլիթ. Ուսանողարան — (ծառայ 1,50X3,50)

Յ. ԱՃԷՄԵԱՆ. — Տիկին Մ. Մարի - (ծառաւ 1,00X1,40)

Յ. ԱՃԻՄԵԱՆ. — † Գ. ՂԱԳԱՐՍԻԱՆԻ (ծնունդ 0,90X1,30)

Թ. ԱճԷՄԵԱՆ. — Տիկին Լ. Մարտիր — (ծառաւ 0,55X0,75)

րին բոլոր արբանանկները, լաւ են երբ անհրաժեշտ են միայն մը (these) շարադրելու:

Իբր բոլոր ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է նիւթի գաղափարին և Գաղափարի նիւթին կենսունակութեան մէջ. և այսպէս անփոյթ, առանց բխրեղանալու Արուեստի երեւոյթներուն մէկ արտայայտութեան տեսակին մէջ, ամէնքն ալ կը խըմորէ ու կը ձուլէ, ըստ գաղափարի պահանջին, ստանալու համար մարքիւն կերպաւորումն ու յայտնութիւնը:

Անհրաժեշտ է նոր կեանք յայտնել և ոչ թէ վերստին ներկայացնել նոյն նիւթը դիմակներու փոփոխութեամբ, որոնք անշուշտ յարաբերական կարեւորութիւններ ունին յայտնութիւն մը ներկայացնելու համար:

Արուեստը կեանքին յայտնութիւնն է, ինչպէս փոխադարձաբար կեանքը՝ Արուեստին յայտնութիւնը: Ինչպէս որ մշտ կեանքը հարազատ է Արուեստին յարաբերական արտայայտութիւններուն, այսպէս նաեւ Արուեստը պէտք է միշտ հարազատ ըլլայ կեանքին և անոր յարաբերականութեան:

Ոճերը միջոցներ են Արուեստի արտադրութեան կերպերուն, իսկ իրենց արտայայտելիքը Արուեստին գաղափարական առաքելութիւնն է. «Վերանորոգել ժողովուրդները և յայտնել կեանքը»:

Հեղինակին մշակած ուղղութիւնը չի ուրանար Անցեալի աւանդութիւնը, և ոչ ալ կը մերժէ Ապագայի խոստումները, որոնք ծածկուած են բոլորովին իրեն յատուկ ներկայի մը անդադարձութեան մէջ, Անցեալի լոյսով լուսաւորուած՝ Ապագայի հայելիին վրայ:

Պէտք է ճանչնալ պատմութիւնը և զայն օգտագործել՝ շարունակելու համար:

* * *

Խանդավառութեամբ և պարծանքով է որ կը ծանօթացնենք մեր ազգայիններուն մեր հայ երիտասարդ արուեստագէտը փրփր Յարութիւն Ս. Աճէմեան:

Ան Մ. Ռափայէլեան վարժարանին աշակերտած է գինեղադարին յաջորդ երեք տարիներուն, և այդ շրջանին է որ, ցոյց տուած ըլլալով անսովոր կարողութիւն և ձիրքեր գծագրութեան—նկարչութեան, արժանացած է վարժարանին տեսչութեան գնահատանքին, որուն առաջարկութեան վրայ Ռափայ վարչութիւնն ալ քաջալերած է տաղանդաւոր պատանին և յատուկ թոշակով զինքը դրած է Վենետիկ Արուեստի բարձրագոյն հաստատութեան մէջ:

Փասնորմէկ տարեկանին աւարտած է Maestro d'Arteի վկայականով և ոսկի մետալով շրջանաւարտ և երկու տարի վերջ, 1928ին պետական փայլուն ջըննութիւնէ մը վերջ՝ հռչակուած է Ուսուցչական նկարչութեան՝ իտալիոյ պետական դասախօսի իրաւունքով:

Երկու տարի է միայն որ սկսած է կեանքի անկախ և ազատ աւարտելի մէջ իր գործունէութիւնը. հակառակ ժամանակի համառօտ շրջանին՝ չափազանց բեղուն եղած է ան ու ճոխ բազմաթիւ դիմանկարներուն ու մեծ կենդանագիրներուն հետ նա նկարած է փոքր ու մեծ պատկերներ՝ զանազան նիւթերու (sujet) վերաբերեալ: Վենետիկ և Միլանի արուեստագիտական շրջանակներուն ծանօթ է իր ծաղիկ համբաւը, անոնցմէ անշատ ու կղզիացած ապրիլովն հանդերձ:

Իր արուեստին ճարտար ներութիւնը կը յայտնուի գեղեցիկ ճաշակին և իր motif-ներու հանդիսաւորութեան մէջ, որ կը տիրապետէ բերկրապատար հոգեւանքը, և ուսկից կը ցայտէ երգ մը վառվառն և զօրեղ թափով լի և կը ներկայացնէ ճշգրտագին շարժառիթը:

Իր դիմանկարներուն ու կենդանագիրներուն բացառիկ գեղեցկութիւնը՝ որուն մէջ կը ցոյլայ բուն մարդկային իրականութիւնը, կեդրոնացած է հոգեբանութեան ու նկարագրին յայտնութեան վրայ:

Ասոնց մէջ կայ — եթէ ուզենք թուարկել նիւթերու անունները — պարզ ու բընական երեւնալու դիտումը որ կը բացալայտէ բոլոր հոգին՝ անձերու և իրերու:

Ոմանց գունաւորումը ուժեղ ու կեն-
դանի է և հակադիր լոյսերով. իսկ աւ-
րիշներ ոչ միայն լուսաւորուած են նուրբ
ու զուարթ գոյներու փայլով, այլ նաեւ
զօրեղ զգացումէ մը՝ բոլորովին հոգեկան:
Արուեստագէտը նկատել կու տայ մեզի
իր յանձնած գործերուն լուսանկարներուն
մէջ՝ թէ լոյսը զօր ինքը գոյներու տարբե-
ւորութիւններուն. tonalité արժէքներով կը
կրկէ ու ձեւերը կը կերպուորէ, լուսա-
նկարով կ'որոնցուցած ճ իր իսկական և
ցցուն ելեւէջը. և նկարներուն մէջ՝ ուր
այնքան ջերմօրէն կենդանի են նիւթերը,
նոյնքան անկենդան ու սառն ներկայա-
ցած են հոս:

Լաւ և ազնիւ երանգիչ մըն է ան. ճար-
տար՝ լոյսերու խաղին մէջ, գոյներուն մէջ՝
մերթ լուսափայլօրէն անուշ, մերթ առոյգ-
օրէն մղիշ, որ կ'անդրադարձնեն ամբողջ

զգացումը սոցաւորութեան առ ամէն ինչ
որ գեղեցիկ է ու կրողովի, ազնիւ է և սէր:

* * *

Այսքան՝ երիտասարդ տաղանդաւոր ար-
ուեստագէտին անձին ու գործին նկատ-
մամբ:

Յաղթանակներու դրուագներ աւետելու
մեծ յուսով մօտաւոր ապագային՝ մեր
խնդակցութեան վրայ կ'աւելցնենք մեր
հիացումը հանդէպ հեղինակին որ այն-
քան վերամբարձ է նոր արուեստի աղմա-
հաւաց ու խանդարուած մտքերուն ըով,
դասականի մը չափ անսպօքիտ՝ առանց
սակայն կաշկանդումներու, ինչպէս նորա-
գոյններու նորը՝ առանց ասոնց զաղա-
փարային յետադիմութեան ու ձեւական
նախնականութեան:

ԽՐԱՅՐՈՒԹԻՒՆ

ԶԻՆԱԿԱՆ ՈԳԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ ՄԷՋ

Խոր ըմբռնողութիւն մը ու ցեղային
զաղափարական սեւեռում մը՝ արուեստ-
ներու բոլոր մարզերուն անխոր: Ար-
դիւնքը՝ իրենց աւանդական ձգտումներու
ներշնչած արամադրութեան:

Արուեստը չին արուեստագէտին հա-
մար զգացողութեան ու խորհուրդի յոր-
դակում երակ մ'է, հպումէ մը արիւնոց
հաստեցած կենտասի մը նման: Ոչ մէկ ցեղ
անոնց անըմբռնելի երկիւղածութեամբը
մօտեցած է արուեստի աստուածային տա-
ճարին՝ հոգեպէս կերտուելով արտադրելու
համար խորհուրդներու տուածը, ու ոչ
մէկ ցեղ դարձեալ կրցած է գծերու զգա-
յուն երաժշտականութեամբ մը տալ հեշտ
որոր համերգի մը թովիշ քաղցրութիւնը

(բացի ճափոնականէն որ արդէն զաւակն
է չինականին, ինչպէս հոմէականը յու-
նականին), որովհետեւ անոնց աչքին՝ բը-
նութիւնը տեսողական երաժշտութեան մը
համադրութիւնն է, իրենց ենթագիտակ-
ցական աշխարհէն դիտուած: Այս է զըւ-
խաւոր առանցքը. սոյն նկարչութեան. և
այդ բաւական էր որ անոնց բնութեան
ենթագոյն բանաստեղծները նկատուէին,
քանի որ գիտցան իրերու խաղաղ, երա-
զային ու յաճախ լուսաստուերի հեշ-
տանքովը պարուրուած վայրկեանները
նրբօրէն մեկնել, զարդանկարչական շնոր-
հալի տուեաններով օծուած: Անոնց բիւ-
րեղացած ցնարեղական նկարչութեան
մէջ աշխարհիկ կեանքի եռուզեռն իսկ կը